

เอกสารวิชาการส่วนบุคคล
(Individual Study)

หลักนิติธรรมกับการป้องกันการฉ้อฉลประกันภัย

จัดทำโดย ร้อยเอกหญิง ชญาดา หนีพาล
รหัส ๖๕๑๐๐๔

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรม
หลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ ๑๐
วิทยาลัยศาลรัฐธรรมนูญ
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

หลักนิติธรรมกับการป้องกันการฉ้อฉลประกันภัย

ร้อยเอกหญิง ชญาดา หนีपाल^๑

บทนำ

ธุรกิจประกันภัยเป็นธุรกิจที่มีความสำคัญเพราะเป็นธุรกิจที่ช่วยเยียวยาผู้เอาประกันภัย เมื่อมีภัยเกิดขึ้น รวมถึงเป็นธุรกิจที่มีการระดมทุนจากประชาชนโดยการเก็บเบี้ยประกันภัยจากผู้เอาประกันภัยจำนวนมากมาไว้เป็นกองทุน ดังนั้น ธุรกิจประกันภัยจึงเป็นธุรกิจหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ และความปลอดภัยของสังคม การกระทำใดๆ ที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย กฎเกณฑ์หรือถึงขนาดเป็นการฉ้อฉลประกันภัย ย่อมเป็นการทำลายความสุขโดยรวมของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฉ้อฉลในการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้น ส่งผลให้ผู้เอาประกันหรือประชาชนผู้เสียภัยรายอื่นที่สุจริตจะต้องมาร่วมกันแบกรับภาระเบี้ยประกันภัยที่สูงขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการและความมั่นคงทางการเงินของบริษัทประกันภัย การกำกับธุรกิจประกันภัยโดยสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (สำนักงาน คปภ.) หรือหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่กำกับดูแลหน่วยงานอื่นๆ รวมถึงส่งผลต่อสภาพของเศรษฐกิจและสังคมในวงกว้างได้อีกด้วย

ปัญหาเรื่องการฉ้อฉลประกันภัยในการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนมีจำนวนมากในปัจจุบัน ซึ่งอาจเกิดจากสภาพเศรษฐกิจฝืดเคือง ภาวะเงินเฟ้อ ข้าวของมีราคาแพง การตกงาน เงินทองหายาก ภาวะโรคระบาดจากโควิด-๑๙ รวมถึง มูลเหตุจูงใจซึ่งอาจจะมาจาก ค่าสินไหมทดแทนที่มีผลตอบแทนสูงมาก ปรากฏตามเงื่อนไขกรมธรรม์ประเภทต่างๆ ที่กำหนดค่าเบี้ยประกันภัยหลักร้อย แต่สามารถเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนได้หลักล้าน เป็นต้น อันอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่ทำให้ผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์ตัดสินใจฉ้อฉลได้ง่ายขึ้น การฉ้อฉลในการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้นเป็นเรื่องที่อันตราย อันแสดงถึงช่องว่างของระบบประกันภัยที่ทำให้ประชาชนคนหนึ่งซึ่งมีความรู้ด้านการประกันภัยไม่มาก ก็สามารถกระทำการฉ้อฉลผู้รับประกันภัยได้ หรืออาจเป็นช่องทางหนึ่งของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่เป็นอันตรายต่อธุรกิจประกันภัย^๒

กฎหมายไทยพบว่ามิบบัญญัติที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนอาญา ดังต่อไปนี้

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๑ “ผู้ใดโดยทุจริต หลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความ อันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งและโดยการหลอกลวงดั่งว่านั้นได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวง หรือบุคคลที่สาม หรือทำให้ผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สามทำ ถอนหรือทำลายเอกสารสิทธิ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฉ้อโกง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” และ

^๑ รองกรรมการผู้จัดการ บริษัท เมืองไทยประกันภัย จำกัด (มหาชน)

^๒ สายกฎหมาย สำนักงาน คปภ. การฉ้อฉลในการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนในธุรกิจประกันภัย (Fraudulent Claims in Insurance Business) หน้า ๑ <https://www.oic.or.th/th/consumer/358>

มาตรา ๓๔๗ “ผู้ใดเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์จากการประกันวินาศภัย แกล้งทำให้เกิดเสียหายแต่ทรัพย์สินอันเป็นวัตถุที่เอาประกันภัย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ตามกฎหมายข้างต้น การจะพิสูจน์ว่า ผู้เอาประกันหรือ ผู้รับประโยชน์ เป็นผู้ทำความผิดตามกฎหมายอาญานั้น ค่อนข้างจะพิสูจน์ได้ยาก เพราะกฎหมายกำหนด ให้ศาลใช้ดุลพินิจวินิจฉัยซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งปวง อย่าพิพากษาลงโทษจนกว่าจะแน่ใจว่ามีการกระทำผิดจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น เมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำความผิดหรือไม่ ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลย นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาจาก เงื่อนไขของกรมธรรม์ประกันภัย ก็ไม่ได้มีมาตรการใดๆ ปรากฏให้เห็นถึง มาตรการป้องกันหรือต่อต้านการฉ้อฉลในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนอย่างเพียงพอ ประกอบกับในทางปฏิบัติ บริษัทประกันภัยก็จะไม่ฟ้องร้องดำเนินคดีกับผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์ เนื่องจากบริษัทประกันกลัวว่าจะกระทบถึงชื่อเสียงของบริษัทและเป็น การฟ้องร้องลูกค้า ซึ่งอาจจะส่งผลให้ลูกค้าของบริษัทรายอื่นเกิดความหวาดกลัว ไม่ซื้อหรือต่ออายุประกันกับบริษัทในอนาคต ดังนั้น ผู้เอาประกันหรือผู้รับประโยชน์หรือลูกค้า ซึ่งมีพฤติกรรมฉ้อฉลประกันภัย จึงอาจอาศัยเป็นช่องว่างในตรงจุดนี้ ในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย รวมถึงไม่เกรงกลัวต่อความผิดเพราะการกระทำการฉ้อฉลนี้มีความเสี่ยงน้อยมากที่บริษัทประกันภัยจะฟ้องร้องดำเนินคดี กล่าวคือ หากบริษัทประกันภัยไม่มีระบบการตรวจสอบหรือป้องกันการฉ้อฉลที่เพียงพอ รวมถึงการรวบรวมพยานหลักฐานว่าผู้เอาประกันหรือผู้รับประโยชน์ ได้ทำการฉ้อฉลประกันภัยจริง ๆ ก็จะได้รับค่าสินไหมทดแทน แต่หากบริษัทตรวจพบการฉ้อฉล ก็มีผลเพียงไม่ได้รับค่าสินไหมทดแทนเท่านั้น ไม่มีผลต่อการดำเนินการทางด้านกฎหมายที่รุนแรง ในการนี้ เพื่อเป็นการ ป้องกันการฉ้อฉลประกันภัย จึงจำเป็นต้องนำหลักนิติธรรมมาพิจารณาแนวทางการกำกับดูแล รวมถึงหลักการสากล เพื่อป้องกันและต่อต้านไม่ให้เกิดการฉ้อฉลในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากการประกันภัยด้วย

๑. หลักนิติธรรม

หลักนิติธรรม (Rule of Law) หมายถึง “หลักการปกครองที่บุคคลทั้งหลาย สถาบันและหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็็นสาธารณะหรือเอกชนรวมไปถึงรัฐ ความรับผิดชอบทางกฎหมายที่ได้มีการประกาศอย่างเป็นทางการทั่วไป มีการบังคับใช้อย่างเสมอภาคและสอดคล้องกับธรรมเนียมและมาตรฐานของสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ หลักดังกล่าวนี้จะต้องมีมาตรการเพื่อเป็นการประกันการเคารพและปฏิบัติต่อหลักการความสูงสุดของกฎหมาย ความเท่าเทียมกันทางกฎหมาย มีความโปร่งใสและยุติธรรมในการใช้กฎหมาย การแบ่งแยกอำนาจ การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ความชัดเจนแน่นอนของกฎหมาย หลีกเลียงการเลือกปฏิบัติ ความโปร่งใสของกฎหมายและกระบวนการทางกฎหมาย”^๓

^๓ Report of the Secretary-General on the Rule of Law and Transitional Justice in Conflict and Post-Conflict Societies <https://www.law.cmu.ac.th/law2011/files/1386816463.pdf>

ความหมายของหลักนิติธรรม

ในส่วนของความหมายของหลักนิติธรรม (Rule of Law) มีนักปราชญ์และนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

เพลโต (Plato) เป็นนักปราชญ์ชาวกรีก ได้กล่าวว่า “กฎหมายเป็นสิ่งสูงสุดและการปกครองจะต้องดำเนินตามกฎหมาย หากสังคมสามารถสร้างระบบกฎหมายที่ดีและเป็นธรรมขึ้นมาให้คนประพฤติปฏิบัติตามได้ แม้แต่คนชั่วก็ยังมีทางทำความดีขึ้นมาได้เช่นกัน”^๔

ไดซี (Dicey) นักนิติศาสตร์ชาวอังกฤษ ได้กล่าวว่า “ความสูงสุดของกฎหมายหรือการปกครองโดยกฎหมาย คือลักษณะของรัฐธรรมนุญอังกฤษ นั่นคือ หลักนิติธรรม”^๕

ศาสตราจารย์ ธานินทร์ ภัยวิเชียร ได้อธิบาย The Rule of Law ซึ่งท่านแปลว่า “นิติธรรมวินัย” ว่าหมายถึง “หลักการแห่งกฎหมายที่เทิดทูนศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์และ ยอมรับนับถือสิทธิและเสรีภาพแห่งมนุษยชนทุกแห่งทุกมุม รัฐต้องให้ความอารักขาคุ่มครอง มนุษยชนให้พ้นจากลัทธิตหาราชาญ หากมีข้อพิพาทใดๆ เกิดขึ้น ไม่ว่าจะรัฐกับเอกชนหรือระหว่าง เอกชนกับเอกชน ศาลสถิตยุติธรรมเท่านั้นที่มีอำนาจอิสระและเด็ดขาดในการตัดสินข้อพิพาทนั้น ตามกฎหมายของบ้านเมือง”^๖

ศาสตราจารย์ จิตติ ดิงศภัทย์ ให้ความหมายของคำว่าหลักนิติธรรม ไว้ว่า “ไม่ใช่ข้อกำหนดหรือบทบัญญัติทั้งหลาย ที่มีอยู่ในตัวกฎหมายหรือกฎอันเป็นหลักในมาตราต่างๆ กำหนดไว้ แต่หมายถึงกฎที่มีบังคับควบคุมกฎหมายหรือบังคับกฎหมายลักษณะต่างๆ ในกฎหมาย เหล่านั้น ต้องอยู่ในกรอบ ในบังคับของกฎนั้นอีกชั้นหนึ่ง ความหมายของ The Rule of Law คือ ประมวลหลักของสิทธิขั้นมูลฐานที่แทรกอยู่ในองค์การแห่งรัฐ ซึ่งมีอำนาจและวิธีการ อันจะทำให้ สิทธิเหล่านั้นมีผล ประกอบด้วยหลักสถาบันและวิธีการซึ่งมีอยู่ในกฎหมายอันชุมชนรับรองและคุ้มครองประโยชน์ของเอกชน โดยจำกัดขอบเขตอำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หลักที่วางไว้ใช้บังคับ แก่ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร ตุลาการ และทนายความ จึงเป็นที่รับรองว่า เป็นกฎอันเป็นฐานที่ตั้งแห่งการก่อก่อสิทธิขั้นมูลฐานตามกฎหมาย”^๗

กล่าวโดยสรุป **หลักนิติธรรม** คือ หลักพื้นฐานทางกฎหมาย ที่ทุกคนอยู่ภายใต้กฎหมาย เป็นกฎเกณฑ์เพื่อกำหนดว่าบุคคลทุกคน ไม่ว่าจะจะเป็น บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ตลอดจนรัฐบาลและสถาบันทุกสถาบันในชาติ จำต้องปฏิบัติตาม กฎหมายของรัฐ โดยกระบวนการยุติธรรม หรือ การกระทำใดๆ ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับหลักการขั้นพื้นฐานทางกฎหมาย หากกฎหมายหรือกระบวนการยุติธรรมใดขัดแย้ง ฝ่าฝืนต่อหลักนิติธรรม ย่อมไม่มีผลใช้บังคับ กฎหมายทั้งหมดที่ออกมาใช้บังคับแก่ประชาชนจะเป็นหลักประกันได้ว่าบุคคลในชาติทุกคนจะได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาค เท่าเทียมภายใต้หลักเกณฑ์ของรัฐธรรมนุญ

^๔ ปรีดี เกษมทรัพย์, นิติปรัชญา, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา, ๒๕๕๘), ๑๑๐.

^๕ อรรถพล ใหญ่สว่าง, “หลักนิติธรรม”, ใน จุลนิติ, (ม.ค. - ก.พ. ๒๕๕๗), หน้า ๓๗.

^๖ ธานินทร์ ภัยวิเชียร, บทบรรณาธิการ, บทบัณฑิต, เล่มที่ ๒๐ ตอน ๓ พ.ศ.๒๕๐๕.

^๗ จิตติ ดิงศภัทย์, หลักวิชาซีพนักกฎหมาย, พิมพ์ครั้งที่ ๑๒ (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๘), หน้า ๘๕.

หลักการสำคัญของหลักนิติธรรม

หลักการอันเป็นสาระสำคัญของ “หลักนิติธรรม” ประกอบด้วย ๗ หลักการ^๔ คือ

๑. หลักการแบ่งแยกอำนาจ เป็นพื้นฐานที่สำคัญของหลักนิติธรรม เพราะหลักการแบ่งแยกอำนาจเป็นหลักที่แสดงให้เห็นถึงการอยู่ร่วมกันของการแบ่งแยกอำนาจการตรวจสอบอำนาจและการถ่วงดุลอำนาจ

๒. หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ หลักนิติธรรมมีความเกี่ยวพันกันกับสิทธิในเสรีภาพของบุคคล และสิทธิในความเสมอภาค สิทธิทั้งสองประการดังกล่าวข้างต้นถือว่าเป็นพื้นฐานของ “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” อันเป็นหลักการสำคัญตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

๓. หลักความชอบธรรมด้วยกฎหมายของฝ่ายตุลาการและฝ่ายปกครอง การใช้กฎหมายของฝ่ายตุลาการ หรือฝ่ายปกครองที่เป็นการจำกัดสิทธิของประชาชนมีผลมาจากกฎหมายที่ได้รับความเห็นชอบ จากตัวแทนของประชาชน โดยฝ่ายตุลาการจะต้องไม่พิจารณาพิพากษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ให้แตกต่างไปจากบทบัญญัติของกฎหมาย ฝ่ายตุลาการมีความผูกพันที่จะต้องใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน ฝ่ายตุลาการมีความผูกพันที่จะต้องใช้ดุลยพินิจ โดยปราศจากข้อบกพร่อง

๔. หลักชอบด้วยกฎหมายในทางเนื้อหา เป็นหลักที่เรียกร้องให้ฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายปกครองที่ออกกฎหมายลำดับรอง กำหนดหลักเกณฑ์ในทางกฎหมายให้เป็นตามหลัก ความแน่นอนของกฎหมาย หลักห้ามมิให้กฎหมายมีผลย้อนหลัง และหลักความพอสมควรแก่เหตุ

๕. หลักความเป็นอิสระของผู้พิพากษา ผู้พิพากษาสามารถทำหน้าที่ในทางตุลาการได้โดยปราศจากการแทรกแซงใด ๆ โดยผู้พิพากษามีความผูกพันเฉพาะต่อกฎหมายและ ทำการพิจารณาพิพากษาภายใต้มนธรรมของตนเท่านั้น โดยวางอยู่บนพื้นฐานของความอิสระจาก ๓ ประการ กล่าวคือ ความอิสระจากคู่ความ ความอิสระจากรัฐ และความอิสระจากสังคม

๖. หลัก “ไม่มีความผิดและไม่มีโทษโดยไม่มีความผิด” เมื่อไม่มีข้อบัญญัติทางกฎหมายให้เป็นความผิด แล้วจะเอาผิดกับบุคคลนั้น ๆ มิได้

๗. หลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ หมายความว่า รัฐธรรมนูญได้รับการยอมรับให้เป็นกฎหมายที่อยู่ในลำดับที่สูงสุดในระบบกฎหมายของรัฐนั้น และหากกฎหมายที่อยู่ในลำดับที่ต่ำกว่าขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญกฎหมายดังกล่าวย่อมไม่มีผลบังคับ

๒. การฉ้อฉลประกันภัย

“การฉ้อฉลประกันภัย” หมายความว่า การกระทำที่เป็นความผิดตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๑๐๘/๓ มาตรา ๑๐๘/๔ และมาตรา ๑๐๘/๕ แห่งพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม^๕

มาตรา ๑๐๘/๓ ผู้ใดโดยทุจริต หลอกลวงผู้อื่นด้วยการชักชวน ชี้ช่อง หรือจัดการให้ผู้อื่นนั้น ทำสัญญาประกันภัยกับบริษัท แต่ไม่ดำเนินการให้มีการทำสัญญาประกันภัยเกิดขึ้น และโดยการหลอกลวง

^๔ หลักนิติธรรม (The Rule Of Law) https://www.constitutionalcourt.or.th/occ_web/ewt_dl_link.php?nid=1283

^๕ ประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย เรื่อง ให้บริษัทประกันวินาศภัยยื่นรายงานเกี่ยวกับการฉ้อฉลประกันภัย พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๓

http://oiceservice.oic.or.th/document/Law/file/10411/10411_d34f46e4d043f6f34629629883fbfd8_1.PDF

ตั้งว่านั้นได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม หรือทำให้ผู้ถูกหลอกลวง หรือบุคคลที่สามทำ ถอน หรือทำลายเอกสารสิทธิ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ได้กระทำด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จต่อประชาชน หรือด้วยการปกปิดความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งแก่ประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๘/๔ ผู้ใดเรียกร้องผลประโยชน์ตามกฎหมายหรือธรรมเนียมประเพณีโดยทุจริตหรือแสดงหลักฐานอันเป็นเท็จในการเรียกร้อง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ

ผู้ใดกระทำความผิดประการใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๐๘/๕ ผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่กรรมการผู้มีอำนาจในการจัดการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือบุคคลซึ่งได้รับมอบหมายจากบริษัท เพื่อจงใจให้ดำเนินการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือจ่ายเงินหรือผลประโยชน์ตามกฎหมายหรือประเพณีที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดเรียกรับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เพื่อให้มีการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือจ่ายเงินหรือผลประโยชน์ตามกฎหมายหรือประเพณีที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

นอกจากนั้น ตามพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑๔/๓ มาตรา ๑๑๔/๔ และมาตรา ๑๑๔/๕ ได้บัญญัติเรื่องการการฉ้อฉลประกันภัย ไว้ในทำนองเดียวกันกับ พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๓๕ ตามที่กล่าวมาข้างต้น

จากหลักกฎหมายข้างต้น จึงสามารถสรุปตัวอย่าง **“พฤติกรรมที่อาจจะเข้าข่ายเป็นการฉ้อฉลประกันภัย”** ตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) ได้ดังต่อไปนี้^{๑๐}

๑. ผู้ขอเอาประกันภัย จงใจปกปิดข้อเท็จจริง หรือให้ข้อมูลอันเป็นเท็จ ซึ่งทำให้บริษัทสำคัญผิดว่าบริษัทสามารถรับประกันหรือประกันสุขภาพได้แบบปกติ
๒. ผู้ขอเอาประกันภัย ไม่แถลงข้อความจริงเกี่ยวกับจำนวนเงินเอาประกันภัย และ/หรือ การทำประกันภัยกับบริษัทอื่น หรือทำประกันภัยซึ่งรวมจำนวนเงินเอาประกันภัยทุกฉบับแล้วเกินกว่ารายได้ของผู้ขอเอาประกันภัย
๓. ในระหว่างอายุสัญญาประกันภัย ผู้เอาประกันภัยเวนคืนกรมธรรม์ประกันภัย หรือลดความคุ้มครองตามกฎหมายประกันภัย ได้รับคำแนะนำจากผู้อื่น และเป็นการกระทำโดยทุจริต

^{๑๐} สำนักงาน คปภ. ประกาศนายทะเบียน เรื่อง กำหนดแบบรายงาน พฤติกรรมที่อาจมีลักษณะเป็นการฉ้อฉลประกันภัยและช่องทางการรายงานการฉ้อฉลประกันภัย สำหรับบริษัทประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๖๔
http://oiceservice.oic.or.th/document/Law/file/12451/12451_bc0ce743a7b13078e97f55faf716bb4b.pdf

๔. ผู้เอาประกันภัยร่วมกับตัวแทนประกันชีวิตหรือนายหน้าประกันชีวิต แจ้งต่อบริษัทว่ามีการเสนอขายกรมธรรม์ประกันภัยผิวดเงื่อนไขของบริษัท ซึ่งเป็นการกระทำโดยทุจริต เพื่อขอยกเลิกกรมธรรม์ประกันภัย หลังจากบริษัทจ่ายผลประโยชน์ไปแล้ว

๕. ผู้เอาประกันภัย แจ้งบริษัทว่าได้ชำระค่าเบี้ยประกันภัยปีต่ออายุกรมธรรม์เป็นเงินสดหรือโอนเข้าบัญชีธนาคาร ให้กับตัวแทนประกันชีวิตหรือนายหน้าประกันชีวิตแล้ว แต่ไม่มีหลักฐานการชำระเงินเพื่อเรียกร้องให้บริษัทคืนเงินแก่ผู้เอาประกันภัย

๖. ในขณะที่มีการเรียกร้องให้ชดใช้เงินตามสัญญาประกัน ผู้เอาประกันภัยหรือบุคคลใดๆ ร่วมกับบุคลากรทางการแพทย์หรือสถานพยาบาล ให้ผู้เอาประกันภัยนอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาลเกินความจำเป็นตามมาตรฐานทางการแพทย์ ซึ่งไม่สัมพันธ์กับโรคหรืออาการที่เข้ารับการรักษา เพื่อแสวงหาประโยชน์จากการเรียกร้องให้ชดใช้เงินตามสัญญาประกันชีวิตดังกล่าว

๗. ผู้เอาประกันภัยเสียชีวิต โดยมีเหตุอันควรสงสัยว่าอาจจะถูกฆาตกรรมเพื่อเรียกร้องผลประโยชน์ตามกรมธรรม์ประกันภัย

๘. กรณีคณะกรรมการบริษัท หรือบุคลากรภายในบริษัทมีฐานะทางการเงินดีขึ้น โดยไม่สัมพันธ์กับผลตอบแทนที่ได้รับตามปกติ หรือกำลังประสบปัญหาทางการเงิน

๙. คณะกรรมการบริษัท หรือบุคลากรภายในบริษัทปฏิเสธการตรวจสอบ โดยหน่วยงานตรวจสอบภายในหรือหน่วยงานตรวจสอบอื่นๆ

๑๐. บุคลากรในระดับบริหารหรือบุคลากรด้านบัญชีหรือการเงิน มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย

๑๑. คณะกรรมการบริษัทหรือบุคลากรในระดับบริหารได้รับผลตอบแทนเพิ่มขึ้นผิดปกติ

๑๒. บุคลากรภายในบริษัทให้ผู้อื่นทำสัญญาประกันภัยกับบริษัท โดยนำหมายเลขบัตรเครดิตมาชำระค่าเบี้ยประกันภัย โดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของบัตรเครดิต

๑๓. บุคลากรภายในบริษัทปลอมแปลงเอกสารการเสนอขายประกันภัยทั้งหมดหรือบางส่วน และ/หรือ ชำระเบี้ยประกันภัยโดยการตัดบัตรเครดิตของตนเอง

๑๔. บุคลากรภายในบริษัทใช้ข้อมูลของผู้เอาประกันภัยหลอกลวงผู้อื่นให้มีการชำระค่าเบี้ยประกันภัยเข้าบัญชีธนาคารอื่น ซึ่งไม่ใช่บัญชีเงินฝากของบริษัท

๑๕. บุคลากรภายในบริษัทใช้ข้อมูลบัตรเครดิตของผู้เอาประกันภัย ทำธุรกรรมทางการเงินประเภทอื่น

๑๖. บุคลากรภายในบริษัทชำระเงินค่าเบี้ยประกันภัยผ่านบัตรเครดิต และ/หรือ บัญชีธนาคารของผู้อื่น โดยผู้นั้นไม่ได้ตกลงทำสัญญาประกันภัย

๑๗. บุคลากรภายในบริษัท ให้ผู้เอาประกันภัยชำระค่าเบี้ยประกันภัยเป็นเงินสด แต่ให้โอนเงินเข้าบัญชีตนเอง

๑๘. บุคลากรภายในบริษัทร่วมกับผู้อื่น จัดหาผู้ที่มีสุขภาพไม่สมบูรณ์ทำสัญญาประกันภัยกับบริษัท

๑๙. บุคลากรภายในบริษัทรับเบี้ยประกันภัยโดยไม่นำส่งบริษัท

๒๐. บุคลากรภายในบริษัท นำข้อมูลของผู้เอาประกันภัยไปใช้เพื่อแสวงหาประโยชน์

๒๑. บุคลากรภายในบริษัทแก้ไขข้อมูลหรือดำเนินการใดในระบบของบริษัท โดยผู้เอาประกันภัยไม่ได้แสดงความประสงค์

๒๒. บุคลากรภายในบริษัทพิจารณาอนุมัติการขอใช้เงินหรือผลประโยชน์ตามกรมธรรม์ประกันภัย ให้แก่ผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์มากกว่าที่บริษัทต้องจ่าย หรือไม่สัมพันธ์กับเหตุที่เกิดขึ้น หรือเหตุนั้นไม่ได้รับความคุ้มครองตามเงื่อนไขในกรมธรรม์ประกันภัย โดยไม่ผ่านขั้นตอนการอนุมัติที่ถูกต้องของบริษัท

๒๓. บุคคลหรือกลุ่มบุคคล หรือนายทุน ชักจูงให้ผู้เอาประกันภัยหยุดชำระเบี้ยประกันภัย ยกเลิกกรมธรรม์ประกันภัย หรือเวนคืนกรมธรรม์ประกันภัยก่อนครบกำหนด

๒๔. บุคคลหรือกลุ่มบุคคล หรือนายทุน จัดทำประกันภัยหรือชำระเบี้ยประกันภัยให้แก่บุคคลอื่น เพื่อแสวงหาประโยชน์จากการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน หรือผลประโยชน์ตอบแทนอื่นใด

๒๕. บุคลากรทางการแพทย์หรือสถานพยาบาล ให้การรักษาแก่ผู้เอาประกันภัยเกินความจำเป็นตามมาตรฐานทางการแพทย์ เพื่อแสวงหาประโยชน์จากการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน

๒๖. กรณีตัวแทนประกันหรือนายหน้าประกันปกปิดหรือให้ข้อมูลอันเป็นเท็จ กรอกข้อมูลของผู้ขอเอาประกันภัย ในใบคำขอเอาประกันภัยด้วยตนเองโดยไม่ได้สอบถามผู้ขอเอาประกันภัย หรือกรอกไม่ถูกต้องตามที่ผู้ขอเอาประกันภัยแถลง เพื่อให้บริษัทสำคัญผิดในการรับประกันภัย

๒๗. เสนอขายกรมธรรม์ประกันภัยให้กับผู้ขอเอาประกันภัยหลายคนในวันเดียวกัน แต่ผู้ขอเอาประกันภัยมีที่อยู่คนละจังหวัด

๒๘. ยกเลิกเอกสารแสดงการรับเงินหลายครั้ง

๒๙. แนะนำให้ผู้เอาประกันภัยยกเลิกกรมธรรม์ประกันภัย เมื่อพ้นสภาพจากบริษัทแล้ว โดยอ้างว่ามีการเสนอขายกรมธรรม์ประกันภัยแตกต่างจากเงื่อนไขความคุ้มครองในกรมธรรม์ประกันภัย หรือขอเวนคืนกรมธรรม์ประกันภัยก่อนครบกำหนดสัญญา เพื่อชักจูงให้ผู้เอาประกันภัยทำกรมธรรม์ประกันภัยฉบับใหม่ หลังจากที่ตนเองได้รับค่าบำเหน็จจากบริษัทแล้ว

๓๐. นำส่งเบี้ยประกันภัยหรือเงินกู้ตามกรมธรรม์ประกันภัยของผู้เอาประกันภัยให้บริษัทล่าช้ากว่าที่บริษัทกำหนดบ่อยครั้ง

๓๑. ร่วมกับผู้เอาประกันภัย แจ้งต่อบริษัทว่ามีการเสนอขายกรมธรรม์ประกันภัยผิดเงื่อนไขของบริษัท เพื่อขอยกเลิกกรมธรรม์ประกันภัย หลังจากจ่ายบำเหน็จให้แก่ตัวแทนประกันหรือนายหน้าประกันไปแล้ว

๓๒. ได้รับผลประโยชน์จากสถานพยาบาล เพื่อการแนะนำผู้เอาประกันภัยให้เข้าใช้บริการสถานพยาบาลที่ตนแนะนำและในเครือเดียวกัน

ข้างต้น เป็นตัวอย่าง พฤติกรรมที่อาจจะเข้าข่ายเป็นการฉ้อฉลประกันภัย ซึ่งการกระทำนั้นจะเป็นความผิดได้นั้น จะต้องเป็นการกระทำโดยทุจริต แสวงหาประโยชน์อันมิควรได้ได้ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะไปเพื่อประโยชน์ของตนเองหรือผู้อื่นก็ตาม

สำหรับแนวทางการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยว่าด้วยการฉ้อฉลประกันภัยของสมาคมผู้กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยนานาชาติ ดังนี้^{๑๑}

สมาคมผู้กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยนานาชาติ (International Association Insurance Supervisors : IAIS) เป็นหน่วยงานที่กำหนดมาตรฐาน แนวทาง และวิธีการประเมินการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยในระดับสากล ซึ่งประเทศไทยก็เป็นหนึ่งในสมาชิกของสมาคมผู้กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยนานาชาติด้วย สมาคมผู้กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยนานาชาติได้กำหนดมาตรฐานการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัย (Insurance Core Principles : ICP) เกี่ยวกับการต่อต้านการฉ้อฉลประกันภัยไว้ในหลักการที่ ๒๑ ว่า “ผู้กำกับธุรกิจประกันภัยต้องกำหนดให้ผู้รับประกันภัยและคนกลางดำเนินมาตรการที่มีประสิทธิผลในการยับยั้ง ป้องกัน ตรวจสอบ รายงาน และแก้ไขการฉ้อฉลประกันภัย”

ทั้งนี้ สมาคมผู้กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยนานาชาติ ได้วางแนวทางการกำกับฉ้อฉลประกันภัยว่าหมายถึง การกระทำที่หลอกลวงหรือการละเว้นการกระทำโดยมุ่งหมายที่จะได้รับประโยชน์ โดยการฉ้อฉล เพื่อตนเองหรือผู้ใดก็ตาม ซึ่งบางประเทศจะถือว่าการฉ้อฉลประกันภัยเป็นความผิดอาญาด้วย ซึ่งการฉ้อฉลประกันภัยนั้นมีหลากหลายรูปแบบ และกระทำโดยผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจประกันภัยทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นผู้รับประกันภัย กรรมการหรือพนักงานของผู้รับประกันภัย คนกลางประกันภัย ผู้ตรวจสอบบัญชี ที่ปรึกษา พนักงานเคลม บุคคลที่สามหรือผู้เอาประกันภัย

สมาคมผู้กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยนานาชาติเห็นว่าการต่อต้านการฉ้อฉลประกันภัยนั้นเป็นหลักการสำคัญที่ผู้รับประกันภัยหรือคนกลางประกันภัยจะต้องระมัดระวัง ตลอดจนต้องเข้าใจความเสี่ยงที่เกิดขึ้นและหาวิธีป้องกันการฉ้อฉลประกันภัย ซึ่งหนึ่งในกระบวนการสำคัญที่สมาคม ผู้ควบคุมธุรกิจประกันภัยนานาชาติเสนอแนะ คือ การกำหนดนโยบายบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับการฉ้อฉลประกันภัย โดยคณะผู้บริหารระดับสูงของผู้รับประกันภัยหรือคนกลางประกันภัย อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการยับยั้ง ป้องกัน ตรวจสอบ รายงาน และแก้ไขการฉ้อฉลประกันภัย ผู้กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยจำเป็นต้องเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเกี่ยวกับการฉ้อฉลประกันภัย โดยกำหนดให้ผู้รับประกันภัยหรือคนกลางประกันภัยมีการยับยั้ง ป้องกัน ตรวจสอบ รายงาน แก้ไข มาตรการประเมิน หรือมีการบริหารจัดการการฉ้อฉลประกันภัยอย่างเพียงพอ

สมาคมผู้กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยนานาชาติได้กำหนดข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการต่อต้านการฉ้อฉลในการประกันภัย (Countering Fraud in Insurance) เพื่อให้เป็นแนวทางแก่ผู้กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยในการกำกับดูแลการฉ้อฉลประกันภัย รวมถึงการกำกับดูแลการเรียกค่าสินไหมทดแทน ซึ่งสรุปได้ ดังต่อไปนี้^{๑๒}

๑. การฉ้อฉลประกันภัยจะต้องถูกระบุอยู่ในบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ซึ่งมีมาตรการลงโทษที่เพียงพอสำหรับการกระทำการฉ้อฉล และสำหรับรวบรวมความเห็นต่อการสืบสวนการฉ้อฉล โดยผู้กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยจะต้อง

๑.๑ มีอำนาจในการเรียกเอกสาร หลักฐานทางการเงินหรือข้อมูลต่างๆ

^{๑๑} INSURANCE CORE PRINCIPLES, STANDARDS, GUIDANCE AND ASSESSMENT METHODOLOGY ๑๒ ตุลาคม ค.ศ. ๒๐๑๒ , <http://www.iaisweb.org/Insurance-Core-Principles-material-adopted-in-2011-795>.

^{๑๒} สายงานกฎหมาย.สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) การฉ้อฉลในการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนในธุรกิจประกันภัย หน้า ๔

๑.๒ ควบคุมทรัพย์สินที่เกิดจากการฉ้อฉล หรือเชื่อได้ว่าเกิดจากการฉ้อฉล หรือเกิดจากกระบวนการฉ้อฉลประกันภัย

๑.๓ รับผิดชอบสินที่เกิดจากการฉ้อฉล หรือเชื่อได้ว่าเกิดจากการฉ้อฉล หรือเกิดจากกระบวนการฉ้อฉลประกันภัย

ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบการฉ้อฉลประกันภัย ควรให้สิทธิผู้รายงานการพบการฉ้อฉลประกันภัยไม่ต้องโทษทางแพ่งและทางอาญา ทั้งนี้ แม้ว่าสุดท้ายแล้ว จะไม่พบการฉ้อฉลประกันภัยก็ตาม

๒. ผู้กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยมีความเข้าใจประเภทของความเสี่ยงจากการฉ้อฉล ซึ่งผู้รับประกันภัยและคนกลางประกันภัยประสบอยู่ ผู้กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยควรประเมินความเสี่ยงจากการฉ้อฉลที่อาจเกิดขึ้นต่อธุรกิจประกันภัยอยู่เสมอ และกำหนดให้ผู้รับประกันภัยและคนกลางประกันภัยใช้มาตรการที่มีประสิทธิผลจัดการกับความเสี่ยงเหล่านั้น

๒.๑ ผู้กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยควรประเมินและระบุความเสี่ยงเกี่ยวกับการฉ้อฉลประกันภัยที่เกิดขึ้นในเขตอำนาจและมีการปรับปรุงข้อมูลตลอดเวลา

๒.๒ ผู้กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยต้องเข้าใจในผลิตภัณฑ์ประกันภัยและการบริการของผู้รับประกันภัยและคนกลางประกันภัยด้วย

๓. ผู้กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยกำหนดกรอบการกำกับที่มีประสิทธิผลเพื่อตรวจสอบและบังคับใช้การกฎหมายของผู้รับประกันภัยและคนกลางประกันภัย ตามข้อกำหนดการต่อต้านการฉ้อฉลประกันภัย

๓.๑ ผู้กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยต้องออกแนวทางปฏิบัติเพื่อต่อต้านการฉ้อฉลประกันภัยให้ผู้รับประกันภัยหรือคนกลางประกันภัยปฏิบัติตาม

๓.๒ ผู้กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยต้องมีข้อมูลทางการเงิน บุคลากร หรือเทคนิคเกี่ยวกับการต่อต้านการฉ้อฉลประกันภัย

๓.๓ พนักงานของผู้กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยที่เกี่ยวกับการดำเนินงานต่อต้านการฉ้อฉลประกันภัยจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการต่อต้านการฉ้อฉลประกันภัย

๓.๔ ผู้กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยต้องประเมินว่าผู้รับประกันภัยและคนกลางประกันภัยมีระบบบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับการฉ้อฉลประกันภัยที่มีการทบทวนเป็นประจำหรือไม่ ซึ่งผู้รับประกันภัยและคนกลางประกันภัยต้องแสดงให้เห็นว่ามีการบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับการฉ้อฉลประกันภัยอย่างเพียงพอ ทั้งนี้โดย นาย ระบบควบคุมภายใน และมีระบบรายงานการฉ้อฉลประกันภัยถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างทันท่วงที

๓.๕ ผู้กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยต้องให้ความสำคัญในกระบวนการเรียกร้อยค่าสินไหมทดแทน เพราะการฉ้อฉลประกันภัยบางประเภทเกิดขึ้นจากการเรียกร้อยค่าสินไหมทดแทน ทั้งนี้ การฉ้อฉลประกันภัย อาจสังเกตพบได้ตั้งแต่พิจารณารับประกันภัย คุณภาพในกระบวนการคัดกรองผู้เอาประกันภัย และกระบวนการจ่ายค่าสินไหมทดแทน ซึ่งผู้กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยจะต้องพิจารณากระบวนการที่เกี่ยวข้อง และกระบวนการพิจารณาลูกค้าด้วย

๓.๖ ผู้กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยต้องมีอำนาจที่จะดำเนินแก้ไขเยียวยา หากผู้รับประกันภัยหรือคนกลางประกันภัยไม่ดำเนินการป้องกันการฉ้อฉลประกันภัยอย่างมีประสิทธิภาพหรือกรณีที่มีการฉ้อฉลประกันภัยนั้นเกิดขึ้นจากผู้รับประกันภัยหรือคนกลางประกันภัยเสียเอง ซึ่งจะต้องพิจารณาระดับความรุนแรงของสถานการณ์ และระดับอำนาจของการกำกับดูแลที่เหมาะสม เช่น การมีจดหมายรายงานผู้บริหาร การควบคุม การปรับ การห้ามประกอบธุรกิจ เป็นต้น

แนวทางการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยว่าด้วยการฉ้อฉลประกันภัยของสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (สำนักงาน คปภ.)

สำหรับสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (สำนักงาน คปภ.) ได้ออกประกาศ เรื่อง ให้บริษัทประกันชีวิตยื่นรายงานเกี่ยวกับการฉ้อฉลประกันภัย พ.ศ. ๒๕๖๓ และเรื่อง ให้บริษัทประกันวินาศภัยยื่นรายงานเกี่ยวกับการฉ้อฉลประกันภัย พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งกำหนดให้บริษัทประกันชีวิตและบริษัทประกันวินาศภัย ต้องรายงานผลการดำเนินการเกี่ยวกับการฉ้อฉลประกันภัย และรายงานเหตุการณ์ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าอาจมีลักษณะเป็นการฉ้อฉลประกันภัย เพื่อให้สำนักงาน คปภ. มีฐานข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบ พฤติกรรมและลักษณะของการกระทำที่อาจเข้าข่ายเป็นการฉ้อฉลประกันภัย และสามารถกำหนดแนวทางในการยับยั้ง ป้องกัน ตรวจสอบ รายงาน และบรรเทาความเสียหายจากการฉ้อฉลประกันภัย อีกทั้งเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลในการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัย ทั้งนี้ ประกาศ คปภ. ทั้งสองฉบับกำหนดให้ต้องมีการออกประกาศนายทะเบียน เพื่อกำหนดแบบรายงาน พฤติกรรมที่อาจมีลักษณะเป็นการฉ้อฉลประกันภัย และช่องทางการรายงานการฉ้อฉลประกันภัยด้วย นอกจากนี้ สำนักงาน คปภ. ได้ดำเนินการออกประกาศนายทะเบียน เรื่อง กำหนดแบบรายงาน พฤติกรรมที่อาจมีลักษณะเป็นการฉ้อฉลประกันภัย และช่องทางการรายงานการฉ้อฉลประกันภัย สำหรับบริษัทประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๖๔ และประกาศนายทะเบียน เรื่อง กำหนดแบบรายงาน พฤติกรรมที่อาจมีลักษณะเป็นการฉ้อฉลประกันภัย และช่องทางการรายงานการฉ้อฉลประกันภัย สำหรับบริษัทประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๖๔ สาระสำคัญของประกาศนายทะเบียนทั้งสองฉบับ คือ ประกาศนายทะเบียน เรื่อง กำหนดแบบรายงาน พฤติกรรมที่อาจมีลักษณะเป็นการฉ้อฉลประกันภัย และช่องทางการรายงานการฉ้อฉลประกันภัย สำหรับบริษัทประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๖๔ และประกาศนายทะเบียน เรื่อง กำหนดแบบรายงาน พฤติกรรมที่อาจมีลักษณะเป็นการฉ้อฉลประกันภัย และช่องทางการรายงานการฉ้อฉลประกันภัย สำหรับบริษัทประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๖๔ มีดังนี้

กำหนดกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่า ผู้เอาประกันภัย หรือบุคลากรภายในบริษัท หรือตัวแทนหรือนายหน้าประกันภัย มีพฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นการฉ้อฉลประกันภัย โดยกำหนดให้บริษัทรายงานพฤติกรรมดังกล่าวต่อสำนักงาน คปภ. ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันสุดท้ายของแต่ละไตรมาส ทั้งนี้ หากบริษัทพบพฤติกรรมที่อาจส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมประกันภัยหรือสาธารณชน บริษัทต้องรายงานต่อสำนักงาน คปภ. โดยไม่ชักช้า จากสาระสำคัญของประกาศนายทะเบียนฯ ดังกล่าว จะช่วยป้องกันการทุจริตในระบบประกันภัยโดยทำให้การกำกับดูแลเกี่ยวกับการฉ้อฉลประกันภัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากจะมีการจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบ พฤติกรรม และลักษณะของการกระทำที่อาจเข้าข่ายเป็นการฉ้อฉลประกันภัย เนื่องจากการฉ้อฉลประกันภัย มิได้ส่งผลกระทบต่อธุรกิจ

ประกันภัยเพียงอย่างเดียว แต่ยังทำให้เบี้ยประกันภัยโดยรวมสูงขึ้น อันจะส่งผลกระทบต่อประโยชน์ของผู้เอาประกันภัยที่ใช้ระบบประกันภัยเป็นเครื่องมือในการบริหารความเสี่ยงในชีวิตและทรัพย์สิน นอกจากนี้ ยังส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจและสังคมของประเทศ ซึ่งประกาศนายทะเบียนฯ ฉบับดังกล่าว จะเป็นเครื่องมือช่วยป้องปรามและตรวจสอบการฉ้อฉลประกันภัยทุกรูปแบบ^{๑๓}

๓. สรุป

ดังนั้น การนำหลักนิติธรรมมาใช้ในการป้องกันการฉ้อฉลประกันภัย โดยกำหนดมาตรฐานการกำกับดูแลการฉ้อฉลประกันภัยไว้เพื่อเป็นแนวทางการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัย ตลอดจนให้ความสำคัญและมีบทบาทยุติของกฎหมายรองรับกระบวนการเพื่อป้องกันการฉ้อฉลประกันภัย โดยเฉพาะ เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลการฉ้อฉลประกันภัยและยับยั้งโอกาสในการก่อความเสียหายต่อธุรกิจประกันภัยของประเทศไทย และเป็นไปตามมาตรฐานสากล สำนักงาน คปภ. จึงมีการพิจารณาถึงการกำหนดบทบาทยุติกำหนดลักษณะความผิด และบทลงโทษสำหรับผู้ฉ้อฉลในการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนไว้ในร่างกฎหมายแม่บทว่าด้วยการประกันภัย และเพิ่มบทบาทหน้าที่ของสำนักงาน คปภ. ในการสอบสวน ฟ้องร้องดำเนินคดีกับผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์ รวมถึงบทบาทของสำนักงาน คปภ. ในฐานะหน่วยงานซึ่งคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประชาชนให้ได้รับความยุติธรรมตามสัญญาประกันภัยเป็นสำคัญ จะเป็นการนำหลักนิติธรรมมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการป้องกันการฉ้อฉลประกันภัย อันเกิดประโยชน์ต่อธุรกิจประกันภัยและประชาชนในฐานะผู้เอาประกันภัยและผู้รับประโยชน์ตามกรมธรรม์ประกันภัย

---

^{๑๓} เลขาธิการ คปภ. <https://www.oic.or.th/th/consumer/news/releases/91800>

บรรณานุกรม

INSURANCE CORE PRINCIPLES, STANDARDS, GUIDANCE AND ASSESSMENT

METHODOLOGY ๑๒ ตุลาคม ค.ศ. ๒๐๑๒ , <http://www.iaisweb.org/Insurance-Core-Principles-material-adopted-in-2011-795>.

Report of the Secretary-General on the Rule of Law and Transitional Justice in Conflict and Post-Conflict Societies

<https://www.law.cmu.ac.th/law2011/files/1386816463.pdf>

จิตติ ดิงศภัทย์, หลักวิชาซีพนักกฎหมาย, พิมพ์ครั้งที่ ๑๒ (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๕), หน้า ๘๕.

ธานินทร์ กรัยวิเชียร, บทบรรณาธิการ, บทบัญญัติ, เล่มที่ ๒๐ ตอน ๓ พ.ศ.๒๕๐๕.

ประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย เรื่อง ให้บริษัทประกันวินาศภัยยื่นรายงานเกี่ยวกับการฉ้อฉลประกันภัย พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๓

http://oiceservice.oic.or.th/document/Law/file/10411/10411_d34f46e4d043f6f34629629883fbfdf8_1.PDF

ปรีดี เกษมทรัพย์, นิติปรัชญา, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา, ๒๕๕๘), ๑๑๐.

เลขาธิการ คปภ. <https://www.oic.or.th/th/consumer/news/releases/91800>

สายกฎหมาย สำนักงาน คปภ. การฉ้อฉลในการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนในธุรกิจประกันภัย (Fraudulent Claims in Insurance Business) หน้า ๑

<https://www.oic.or.th/th/consumer/358>

สำนักงาน คปภ. ประกาศนายทะเบียน เรื่อง กำหนดแบบรายงาน พฤติกรรมที่อาจมีลักษณะเป็นการฉ้อฉลประกันภัยและช่องทางการรายงานการฉ้อฉลประกันภัย สำหรับบริษัทประกันชีวิต พ.ศ.

๒๕๖๔ http://oiceservice.oic.or.th/document/Law/file/12451/12451_

[bc0ce743a7b13078e97f55faf716bb4b.pdf](http://oiceservice.oic.or.th/document/Law/file/12451/12451_bc0ce743a7b13078e97f55faf716bb4b.pdf)

หลักนิติธรรม (The Rule Of Law)

https://www.constitutionalcourt.or.th/occ_web/ewt_dl_link.php?nid=1283

อรรถพล ใหญ่สว่าง, “หลักนิติธรรม”, ใน จุลนิติ, (ม.ค. – ก.พ.๒๕๕๗), หน้า ๓๗.